

Jaká je budoucnost jaderné energetiky?

Vladimír Wagner

Ústav jaderné fyziky AV ČR, energetická komise AV ČR

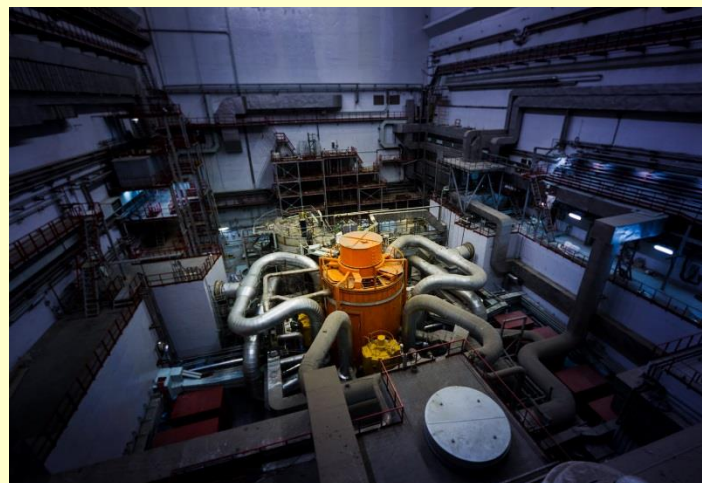
- 1) Úvod
- 2) Jak reaktor funguje?
- 3) Současnost – přechod k III. generaci
- 4) Malé modulární reaktory
- 5) Budoucnost – reaktory IV. generace
- 6) Reaktorem řízené transmutory
- 7) Jaderná fúze
- 8) Závěr

Vysokoteplotní reaktory HTR-PM – cesta k SMR

Novovoronež 6 je první reaktor III+ generace

Sodíkový reaktor BN-800 je předstupeň reaktoru IV. generace

Úvod

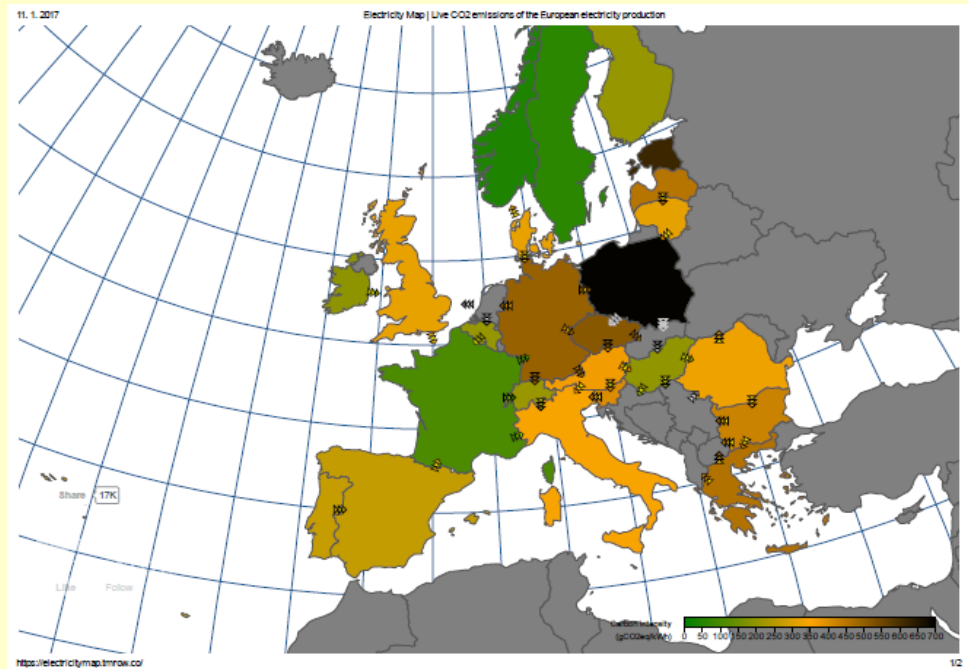
Jaderná energetika dodává zhruba 10,5 % elektřiny, v Evropě okolo 25 %, Podíl na nízkoemisních zdrojích: Evropa okolo 50 %, USA okolo 60 %, Česko okolo 75 %

Úspěchy jaderné energetiky:

- 1) Ukázala možnost úspěšného přechodu k nízkoemisní energetice (Francie, Švédsko, Švýcarsko, Ontario ...)
- 2) Reálně jde o nejbezpečnější zdroj (na statistiky obětí a škod na vyrobenou MWh)
- 3) Reálná životnost 50 i více let

Problémy jaderné energetiky:

- 1) V povědomí společnosti zmíněné úspěchy nerezonují
- 2) Problém s přechodem na modulární a sériovou výstavbu
- 3) Vysoké počáteční investiční náklady
- 4) Citlivost na stabilitu podpory jaderné energetiky

Emisi oxidu uhličitého lze průběžně sledovat na stránkách na stránkách <https://electricitymap.tmrw.co/>

Emise škodlivin a CO₂

- 1) Přírůstek oxidu uhličitého a jeho průmyslový původ je potvrzen kvalitním měřením, velikost jeho dopadů na klima je stále otevřenou otázkou
- 2) Zdravotní a ekologické dopady emisí dalších škodlivin jsou také prokázány
- 3) Ústup od uhlí a ropy snižuje i množství zdravotně závadných škodlivin
- 4) Škodliviny produkuje i spalování biomasy
- 5) Spalování plynu minimum škodlivin, ale CO₂ sníženo jen na zhruba polovinu
- 6) Efektivní a racionální zavádění nízkoemisních zdrojů má smysl

Enormní znečištění čínských měst

Měření CO₂ a ¹⁴C v ÚJF AV ČR

Jaderné zdroje - současnost

Tři základní témata:

- 1) Přechod k reaktorům III. generace
- 2) Zavedení Malých modulárních reaktorů
- 3) Vývoj reaktorů IV. generace

Instalovaný výkon 393 GWe (začátek roku 2018)

Rozestavěno: 61,6 GWe

Renesance v Číně, stagnace v Evropě a USA

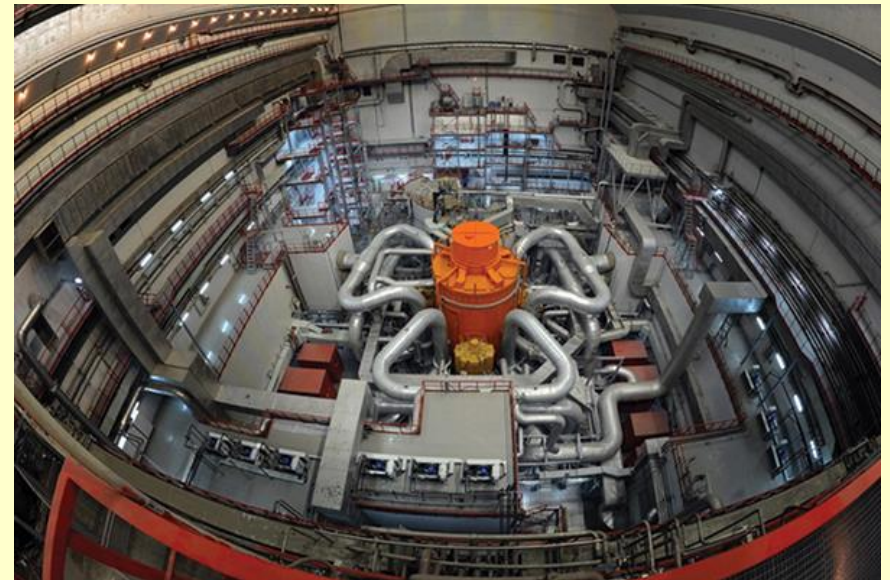
USA a Evropa – prodlužování životnosti bloků

**Malý modulární reaktor
HTR-PM v Číně**

Reaktor EPR (Olkiluoto 3)

Rychlý reaktor chlazený sodíkem BN-800 –Bělojarsk 3

Klasické jaderné reaktory

Štěpná reakce - štěpení jádra samovolné nebo po získání energie
- obvykle se dodá energie záchytem neutronu
- doprovázena vznikem neutronů s energiemi v oblasti jednotek MeV (2 - 3 neutrony na štěpení)
(část hned – část zpožděná)

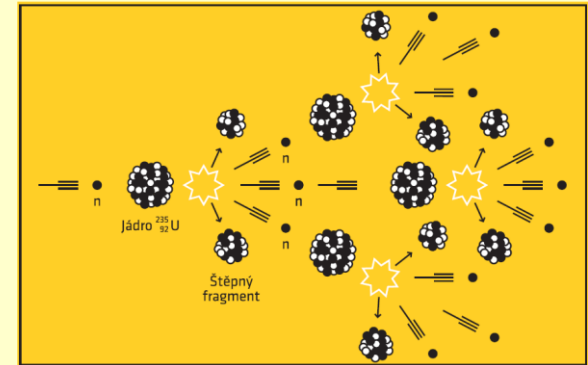
Řetězová štěpná reakce: Štěpení nuklidů ^{235}U , ^{239}Pu , ^{233}U ...
záchytem neutronu $^{235}\text{U} + n \rightarrow ^{236}\text{U}^*$: 85 % - štěpení
15 % - emise fotonu

Velmi vysoké hodnoty účinných průřezů záhytu neutronů pro malé energie neutronů (10^{-2} eV)
Nutnost **zpomalování neutronů** - moderátor

Štěpení - vznik **štěpných produktů**
Záchyt $\rightarrow$ emise fotonu $\rightarrow$ rozpad beta - vznik **transuranů**

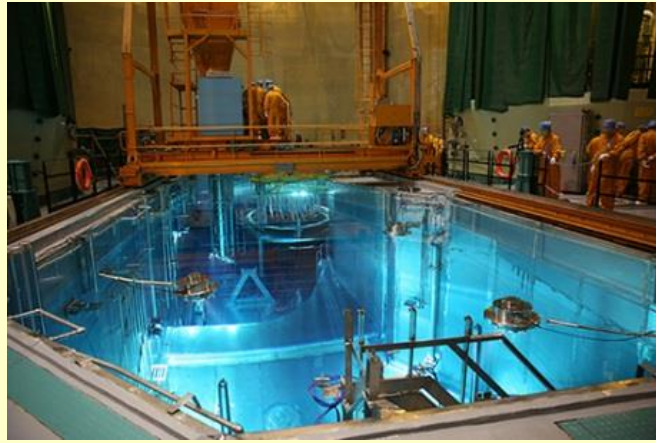
Multiplikační faktor k - počet neutronů následující generace neutronů produkováných na jeden neutron předchozí generace

- $k < 1$ podkritický systém
- $k = 1$ kritický systém
- $k > 1$ nadkritický systém

Instalace reaktorové nádoby prvního bloku nové elektrárny Shin Hanul (Jižní Korea)

Dukovany – reaktorový sál

Manipulace s palivem (Fangjiashan 1)

Vnitřek reaktoru – instalace Sanmen I

Palivo:

- 1) přírodní uran - složen z ^{238}U a jen 0,72 % ^{235}U
- 2) obohacený uran - zvýšení obsahu ^{235}U na 3-4%
(klasické reaktory – i přírodní –
moderace těžkou vodou - CANDU)

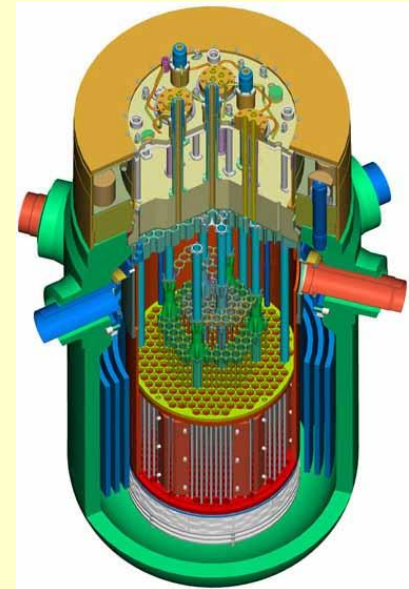
$$T_{1/2}(^{238}\text{U}) = 4,51 \cdot 10^9 \text{ r}, \quad T_{1/2}(^{235}\text{U}) = 7,13 \cdot 10^8 \text{ r}$$

většinou ve formě UO_2

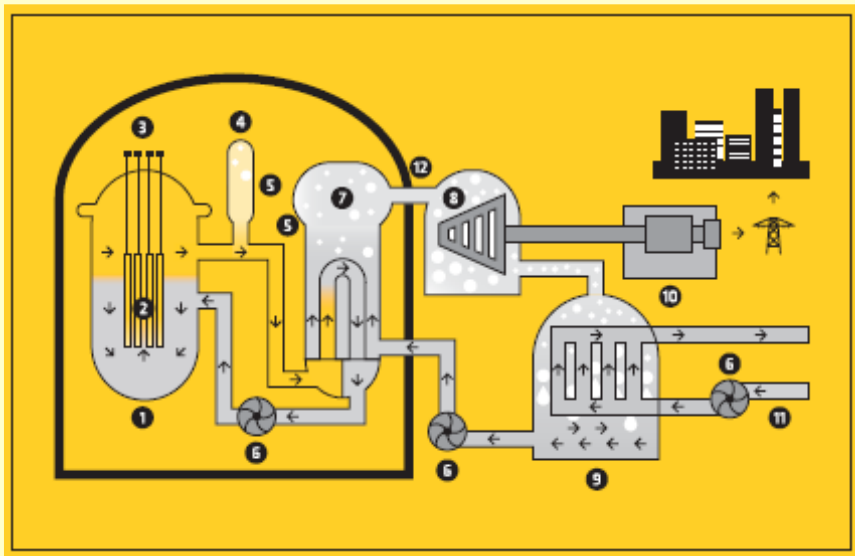
Moderátor: voda, grafit

Ovládání: Regulační, kompenzační
a bezpečnostní tyče

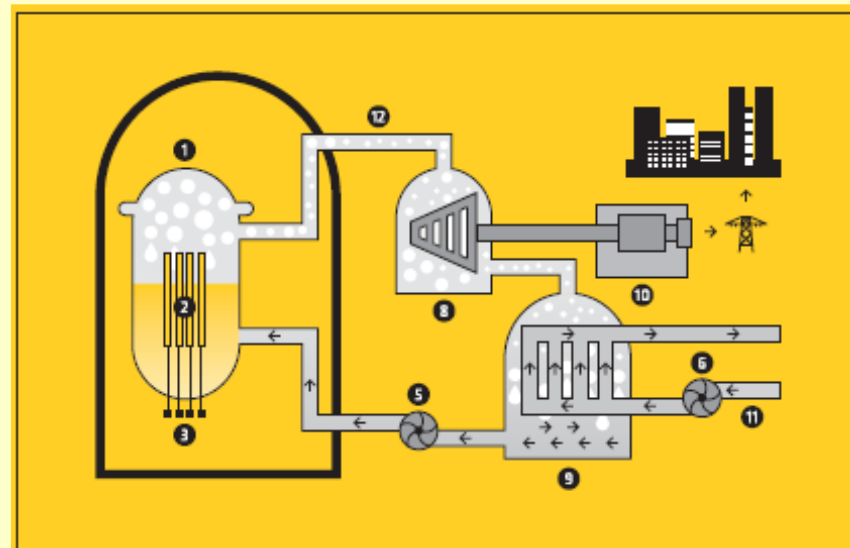
Chlazení: Důležitý odvod tepla (voda)

Principiální schéma reaktoru

Tlakovodní reaktor

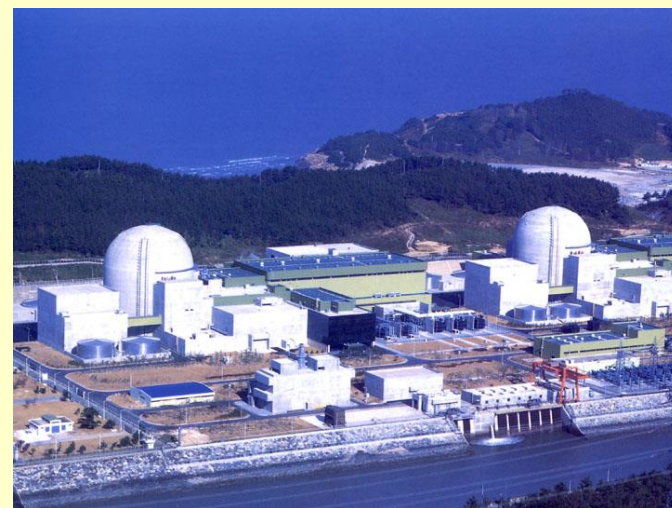

Varný reaktor

Tlakovodní a varný reaktor, systém předávání tepla turbíně, která vyrábí elektřinu

V únoru 2018 (podle World Nuclear Association):

**445 energetických reaktorů s výkonem 396 GWe
 (28 z nich je v Japonsku dočasně odstavených),
 staví se 57 s výkonem 62 GWe,
 plánované 132 s výkonem 131 GWe
 produkce téměř 11 % elektřiny
 celková provozní zkušenost: > 25 000 reaktorroků**

Jaderná elektrárna Yonggwang v Jižní Koreji

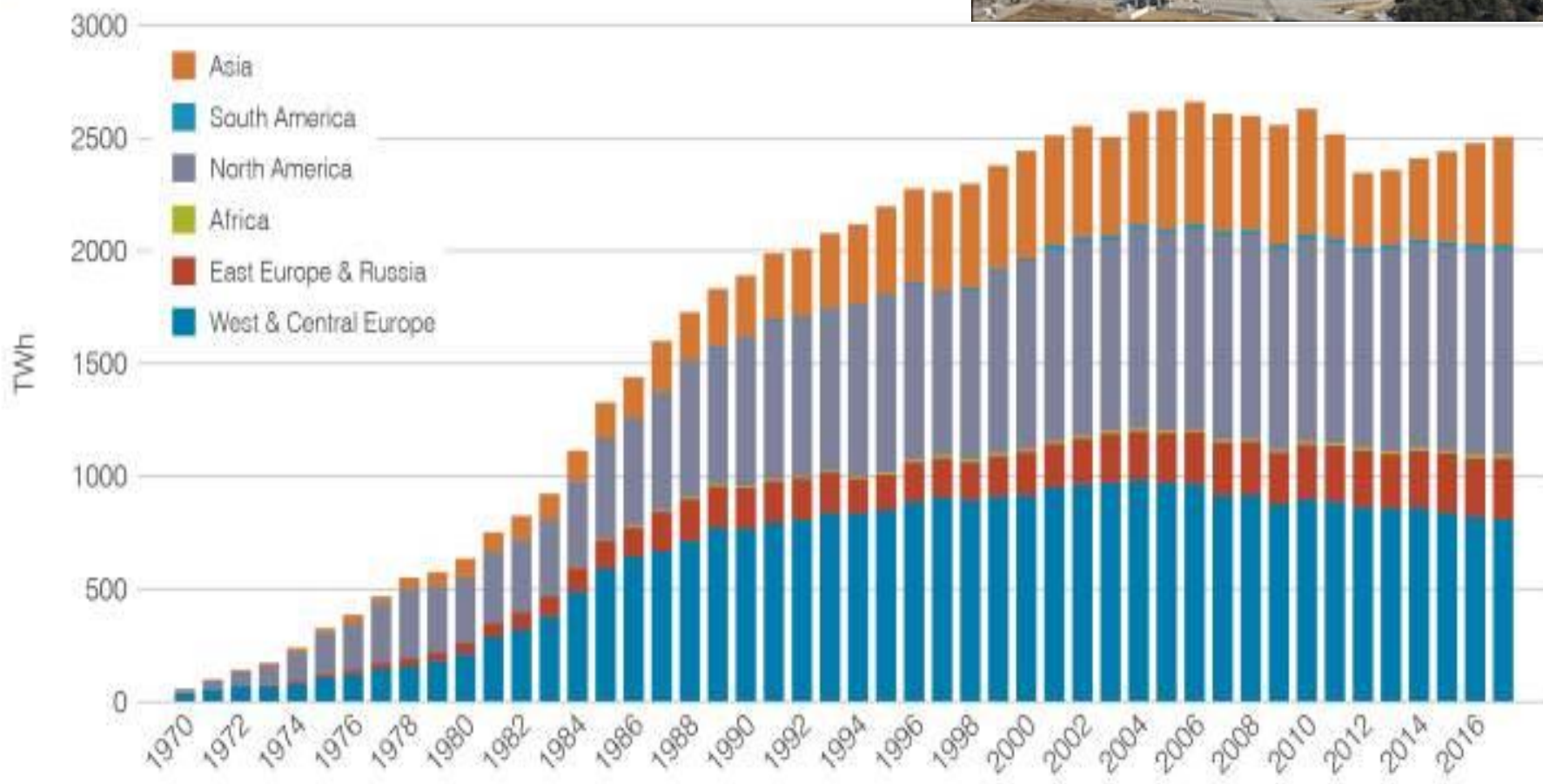
Po roce 2011 dopad Fukušimy I, 38 japonských reaktorů je vypnuto

Podíl jádra na produkci elektřiny něco pod 11 %

WORLD NUCLEAR ASSOCIATION

Rok 2017 – 2519 TWh 10,3 %

Source: World Nuclear Association and IAEA Power Reactor Information Service (PRIS)

Rychlé (množivé) reaktory

Nemoderované neutrony → menší pravděpodobnost reakcí → větší intenzita neutronů

→ větší počet štěpení → nutnost vysokého obohacení uranu 20 - 50 % ^{235}U (ekvivalentně ^{239}Pu)

Produkce ^{239}Pu : $^{238}\text{U} + \text{n} \rightarrow ^{239}\text{U}(\beta^-) + \gamma \rightarrow ^{239}\text{Ne}(\beta^-) \rightarrow ^{239}\text{Pu} \rightarrow$ **produkce paliva**

Z ^{239}Pu více neutronů (3 na jedno štěpení) → **produkce více plutonia než se spotřebuje (plodivá zóna)**

Efektivnější využití paliva – menší citlivost na složení paliva, spalování transuranů

Vysoké obohacení → vysoká produkce tepla → **nutnost výkonného chlazení** → roztavený sodík (teplota 550 °C), roztavené olovo

Doba života generace rychlých neutronů velmi krátká → větší role zpožděných neutronů při regulaci

Čínský reaktor CEFR
s výkonem 20 MWe v
spuštěný v roce 2014

BN600 Bělojarská
jaderná elektrárna
v Rusku

Rychlý reaktor BN800
Bělojarská elektrárna
Spuštěn 2014

Různé generace jaderných reaktorů

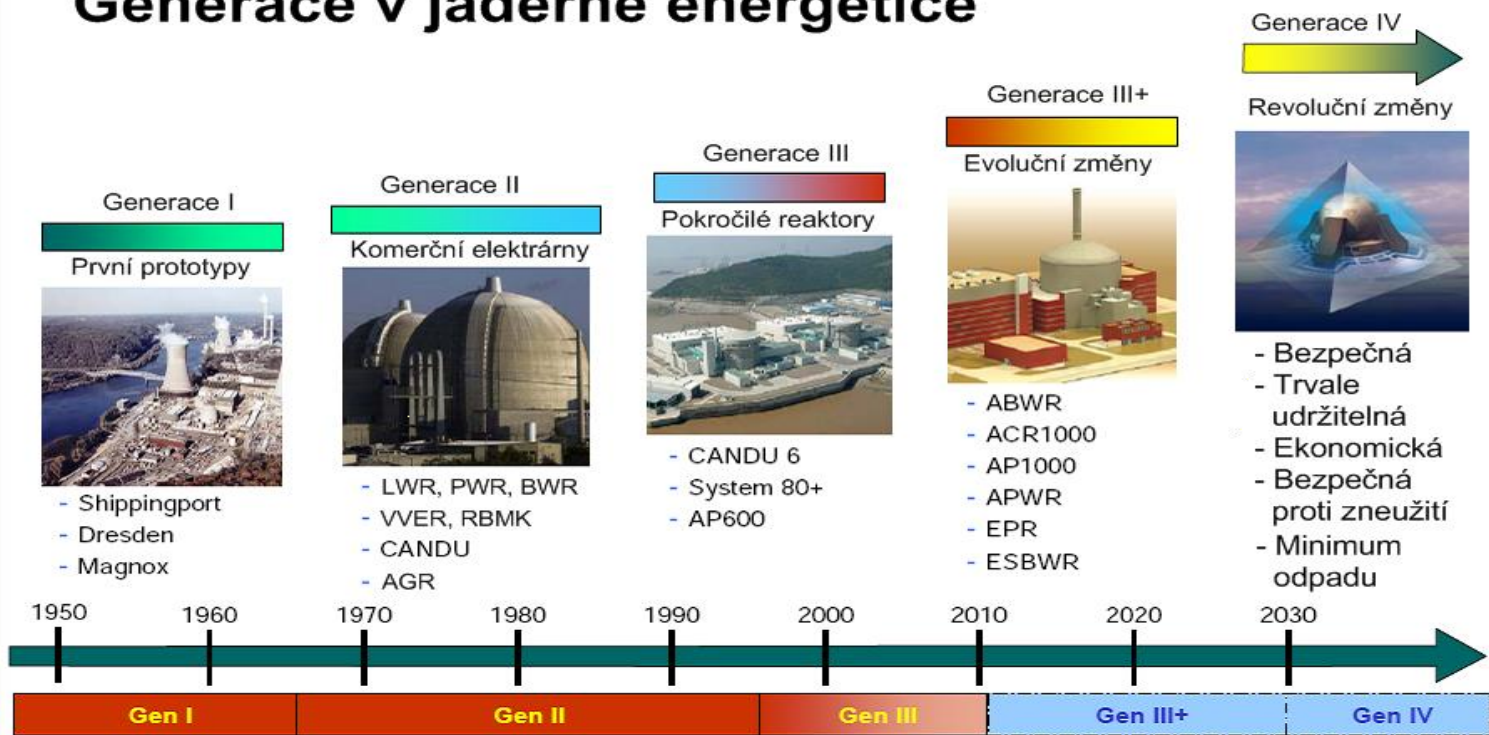
Využívání jaderné energie od padesátých let

Komerční reaktory od šedesátých, sedmdesátých let

osmdesátá a devadesátá léta - stále efektivnější a bezpečnější

Začátek tohoto století – nová III. generace – evoluční vývoj - efektivní, bezpečné (kontejnment, pasivní bezpečnostní prvky), dlouhodobá životnost

Generace v jaderné energetice

Současné reaktory

Až na výjimku generace II. Spolehlivá funkce, stále efektivnější využití
Prodlužování životnosti (přes 40 let), zkracování přestávek, optimalizace
výkonu (dukovanské reaktory dříve 440 MW_e, nyní téměř 500 MW_e)

V USA výkon jaderné energetiky roste, i když se nové reaktory nestavěly

Podíl jaderné energie v některých státech velký (Francie až 71 %)

V současnosti boom výstavby v rozvíjejících se zemích Asie

V Evropě se dostavují nedokončené reaktory – nové budou už III. generace

Transport české reaktorové nádoby pro
dostavbu Mochovců(reaktory VVER 440)

Dva dokončené bloky 1 a 2 jaderné elektrárny
Cernavoda v Rumunsku (reaktor CANDU)

Přechod od generace II ke generaci III

Hlavně v Číně se dokončuje řada
bloků II. generace

Evolucí přechod ke generaci III

U dokončovaných bloků II. generace
řada prvků III. generace

Bloky elektrárny Fang-čcheng-kang 1 a 2

Instalace reaktorové nádoby bloku Rostov 3 (VVER 1000) Bloky VVER1000 Kudankulam Indie

Reaktory III. a III+ generace

- 1) Současná doba – přechod k reaktorům III. generace
- 2) Zvýšená bezpečnost – odolnější kontejnment, efektivní chlazení, pasivní prvky, bazén pro chlazení kontejnmentu, rekombinace vodíku, lapač aktivní zóny
- 3) Modulární a sériová produkce komponent – efektivnější a levnější (je třeba ověřit)
- 4) Snadnější, efektivnější a levnější provoz (první reaktory zatím jen krátce v provozu)
- 5) Životnost přesahující 60 let
- 6) Využívání paliva typu MOX (efektivnější využití uranu)
- 7) Rozsáhlé možnosti regulace

Reaktorová nádoba VVER1200 (Ostrovec)

Vizualizace elektrárny Hinkley Point C

Zvýšení bezpečnosti

- 1) Pasivní chlazení v případě havárie
- 2) Přirozená cirkulace vzduchu přes tepelné výměníky
- 3) Dvojitý kontejnment
- 4) Vodní bazén k ochlazování kontejnmentu
- 5) Rychlé vstřikování kyseliny borité
- 6) Zařízení pro rekombinaci vodíku
- 7) Lapač aktivní zóny (Lapač koria)

Vnější vzhled kontejnmentu AP1000

Vnější vzhled kontejnmentu VVER1000,
elektrárna Kudankullam (blíží se III. generaci)

Lapač aktivní zóny bloku VVER1200
(elektrárna Ostrovec, Bělorusko)

Rok 2018 – průlom u bloků III. generace

Spouští se šest nových reaktorů III. generace, přičemž úplně první typu AP1000 a EPR

EPR – Tchaj-šan

VVER1200 - Novovoronež

AP1000 – San-men

Barakah 1

Které bloky jsou k dispozici?

Fungující a ve výstavbě

ABWR – varný reaktor vybudovaný v Japonsku a na Tchaj-wanu, nyní odstavené (III.)

AP 1000 – již tři běží v Číně, Westinghouse má velké problémy, nechce se už podílet na samotné výstavbě, negativní zkušenosti z USA (III+)

EPR – jeden běží v Číně (Finsko, Francie bude v roce 2019), problémy při stavbě, uvidíme zkušenosti z Velké Británie, příliš velký výkon až 1700 MW (III+)

APR1400 – běží v Jižní Koreji, dokončuje se v SAE, pozitivní reference, v domovská země odstupuje od jádra (III)

Hualong One – zatím neběží (první 2019), dobré zkušenosti z kontinuální výstavby reaktorů v Číně (III+)

VVER1200 – běží v Rusku, dokončuje se v Bělorusku, stavba ve Finsku, Maďarsku, Turecku, Bangladeši. Kontinuální stavba a evoluce reaktorů. Intenzivní zapojení českých firem. (III+)

Další projekty: ESBWR, ATMEA1, pokročilé typy CANDU

Je třeba alespoň některé z modelů začít stavět hromadně v sérii – nejbližší k tomu má VVER1200, případně čínské modely (důležitá kontinuita budování bloků)

Důležité je, jak se jednotlivé modely osvědčí v provozu, důraz na bezpečnost a ekonomiku

Nelze přeskočit hned k malým modulárním reaktorům, IV. generaci nebo fúzi, nutnost kontinuity a firem se zkušeností v oboru

Nutnost nahrazení stárnoucí flotily v Evropě a USA a pokrytí rostoucích potřeb v rozvojových zemích (Indie, Čína, Turecko ...)

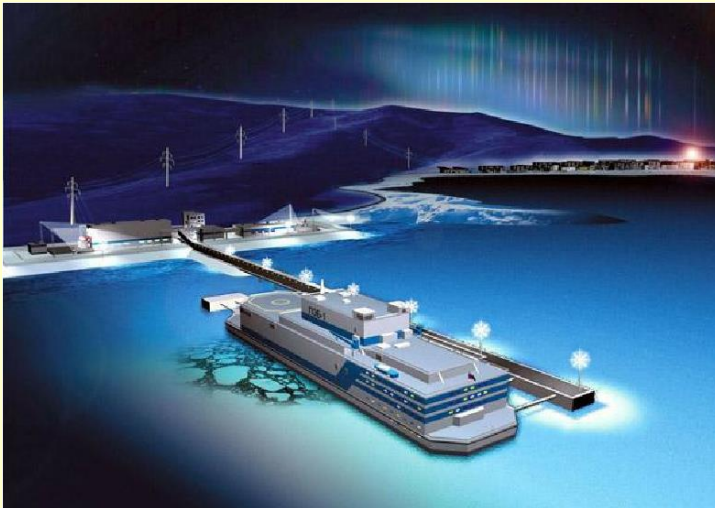

Novovoronežská 6 a 7 – první fungující bloky III+ generace

Malé modulární reaktory

- 1) Zásadní problém – vysoké počáteční investice, jen velmi velký zdroj
- 2) Řešení – malé modulární reaktory (výkon menší než 300 MWe, 500 MWe)
- 3) Umožňují: a) Postavit velkou elektrárnu postupně
. b) Postavit malý blok třeba pro teplárenské účely
- 4) Možné varianty: a) Založené na klasickém základě
. b) Malé modulární reaktory IV. generace
. c) „Baterie“ s dlouhou periodou výměny paliva
- 5) Zatím spíše exotika pro specifické účely (reálné modely zatím v projektech)

Plovoucí elektrárna Akademik Lomonosov   Architektonická vize kompaktní „baterie“ StarCore Nuclear

Současný stav – otázka budoucnosti otevřená

Dokončovaný **KLT-40S** (Rusko) – tlakovodní, 35 MWe, plovoucí elektrárna Akademik Lomonsov nahrazuje dosluhující Bilibinskou elektrárnu (4 bloky s 11 MWe) (klasický model – podobně i lodní reaktory RITM-200 s 50 MWe)

Zahájený **ACPR50S** (Čína) – 60 MWe,
Plovoucí i pozemní elektrárny (ACPR100)

Představa budoucí čínské plovoucí jaderné elektrárny

Plovoucí elektrárna Akademik Lomonosov nahradí Bilibinskou elektrárnu

Pokročilý:

Dokončovaný **HTR-PM** – vysokoteplotní reaktor chlazený plynem, dva bloky s jednou turbínou 210 MWe

Výroba paliva pro bloky HTR-PM

Rozpracované projekty (cesta do budoucnosti):

Tlakovodní - **VBER-300 (Rusko)**, **SMR-160 (USA)**

Integrální tlakovodní – **NuScale (USA)**, **ACP100 (Čína)**, **SMART (Jižní Korea)**

Sodíkový rychlý – **PRISM**, **ARC-100**

Integrální tekuté soli – **Integral MSR (Kanada)**

Chlazený olovem – **BREAST (Rusko)**

Chlazený bismutem a olovem – **SVBR100 (Rusko)**

**Kritické – dokončení
prototypu a sériová výroba**

Schéma elektrárny
Terrestrial Energy,
Kanada

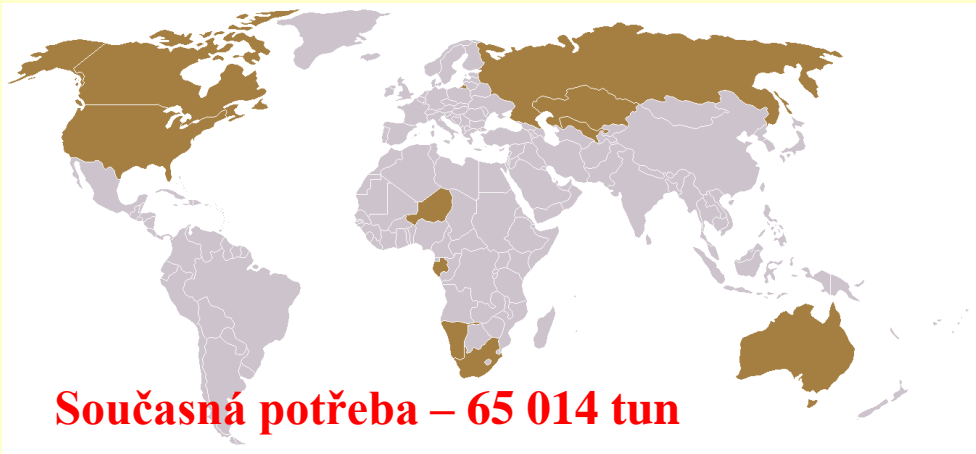

Jak jsme na tom s palivem?

Známé zásoby 5,5 milionů tun (130 \$/kg)

Austrálie 23% Kazachstán 15 % Rusko 10 % Kanada 8 %

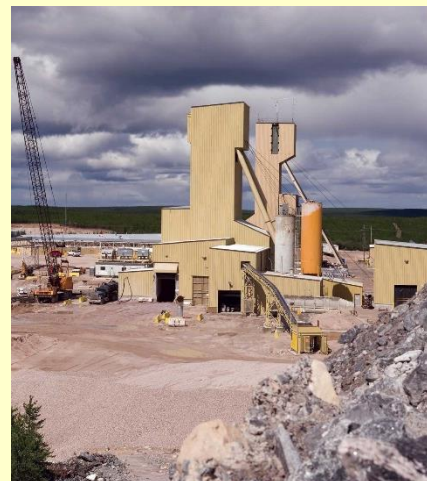
Lepší prospekci až řádové zvýšení zásob

Současná potřeba – 65 014 tun

Uraninit jeden z typů uranové rudy

Zásoby uranu má i Česko,
Důl Rožná v Dolní Rožince

Kanada je největším producentem uranu

- Těžba:**
- 1) Podzemní
  - 2) Povrchová (61%)
  - 3) Loužením (29%)
  - 4) Vedlejší produkt (10%)
(i obsahy uranu 0,025% a méně)
  - 5) Zpracování elektrárenského popílku

Těžba v roce 2013:

	Kazachstán	22567 t
	Kanada	9332 t
(59 678 t)	Austrálie	6350 t
	Niger	4528 t
	Rusko	3135 t

Zpracovatelský závod dolu Beverley (Austrálie)

Spotřeba: 1000 MW – 200 tun přírodního uranu ročně

Svět – 430 000 MW – 65 000 tun ročně (při takové spotřebě známé zásoby pro cenu 130 \$ na 85 let) – cena byla už i 300 \$ - odhad zásob o řád až dva větší

Těžba v Česku: 225 tun (2015), v principu zásoby až 109 000 t (při ceně 300 \$)

Zbrojní uran a plutonium – ekvivalent 545 000 tun přírodního uranu

Přepřepování vyhořelého paliva – MOX – efektivnější využití

Spolehlivě **zhruba na století** i při zvýšení produkce několikanásobně

Využití uranu 238 – přírodní uran 0,7 % uranu 235 → **více než 100krát více paliva**
Možnost i při vysokém zvýšení využití jádra na tisíciletí

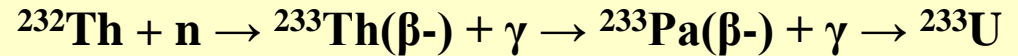

Thoriový cyklus (výhoda – nevznikají transurany)

^{232}Th $T_{1/2} = 1,405 \cdot 10^{10}$ let $\rightarrow$ je ho ještě více než uranu 238

Produkce štěpného materiálu

Austrálie	452 000 tun
USA	400 000 tun
Turecko	344 000 tun
Indie	319 000 tun
Celkově	2 400 000 tun

Pozor, známé zásoby

Znalosti velmi sporé

Množství určitě řádově podceněné

Velké zásoby thoria má opět Austrálie a také Indie

výskyt v monazitu

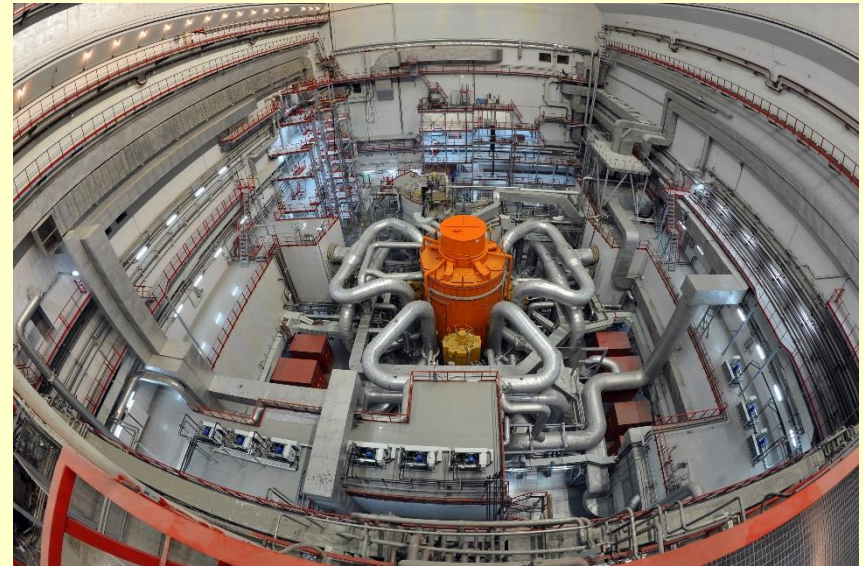
možnost zajištění jaderné energetiky na tisíciletí

Reaktory IV. generace

Proč je potřebujeme?

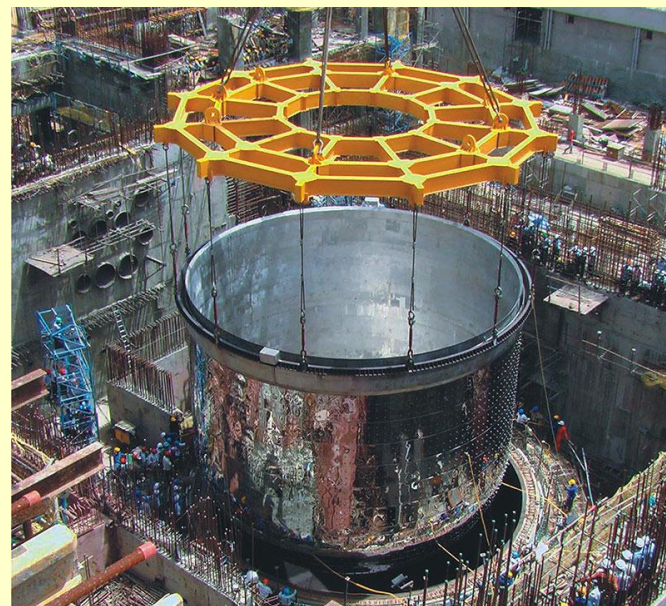
- 1) Zvýšení efektivity využití uranu a thoria (zásoby paliva na mnoho tisíciletí) – rychlé reaktory
- 2) Snížení objemu a nebezpečnosti radioaktivního odpadu (uzavření palivového cyklu) – exotické typy s tekutým palivem a průběžnou separací
- 3) Zvýšení efektivity produkce elektřiny a tepla pro průmysl (vysokoteplotní reaktory pro průmysl i produkci vodíku)
- 4) Úplně nové koncepty, někdy značně exotické – šest tříd konceptů

Sodíkem chlazený reaktor BN800

Sodíkem chlazený reaktor – rychlý reaktor, úspěšné komerční bloky BN600 a BN800 v Rusku, prototyp CEFR (Čína), dokončovaný blok Kalpakkam 500 MWe (Indie), evropský, hlavně francouzský projekt ASTRID

Olovem chlazený reaktor – rychlý reaktor, chlazený tekutým kovem, zkušenosti na ponorkách BREST-300 – prototypový reaktor (Rusko)

Sodíkový reaktor Kalpakkam (Indie)

Palivový soubor a staveniště reaktoru BREST 300

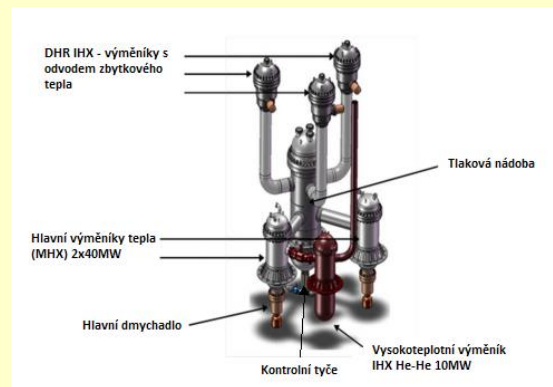
Ruská ponorka s olovem chlazeným reaktorem

Rychlý reaktor chlazený plynem – chlazení heliem, nemoderovaný, evropský projekt ALLEGRO, úvahy o jeho výstavbě ve Střední Evropě, heliová smyčka v ÚJV a.s. Řež

Reaktory využívající tekuté soli – využití fluorové soli s lithiem, tekuté palivo – nejinovativnější princip, různé typy moderace (energetického spektra). Vhodný pro konverzi thoria 232 na uran 233. Nejdále v Číně. Zapojení CVŘ a ÚJV.

Vysokoteplotní plynem chlazený reaktor – chlazený heliem (případně jiným plynem), moderovaný grafitem, vysoký stupeň vyhoření paliva, pasivní bezpečnost, dokončovaný reaktor s palivem v podobě koulí v Číně – HTR-PM, spolupráce se Saudskou Arábií

Reaktor chlazený superkritickou vodou – nadkritické bloky s klasickou moderací, velmi vysoká efektivita konverze tepla na elektřinu. Smyčka se superkritickou vodou v ÚJV.

Schéma projektu reaktoru Allegro

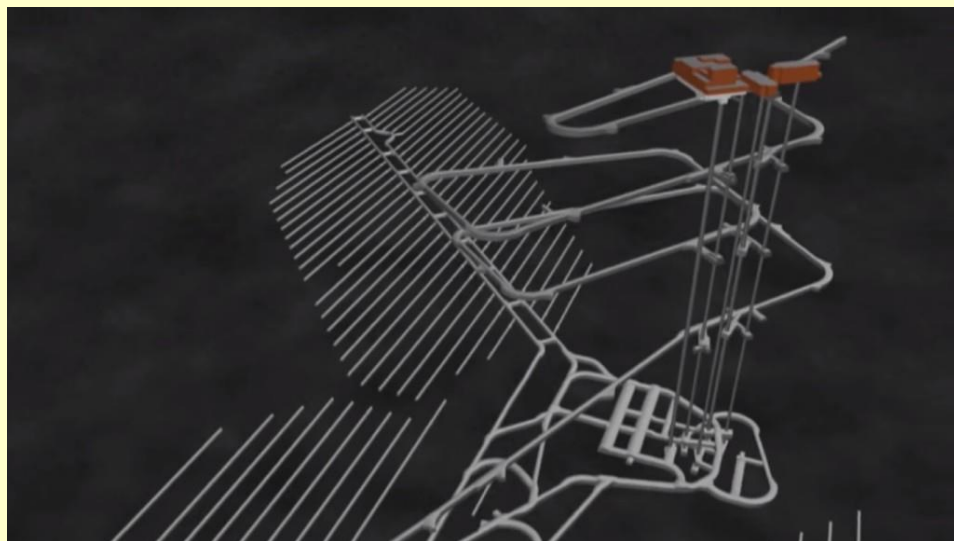
Instalace reaktoru HTR-PM v Číně

Kulové palivo pro reaktor HTR-PM v Číně

První dokončované úložiště vyhořelého paliva

Onkalo

Finsko – blízko elektrárny
Olkiluoto

Žulový masív – umístění
500 m pod povrchem

2004 – začátek ražby

2015 – licence pro výstavbu

2020 – dokončení 1.etapy

2024 – začátek ukládání

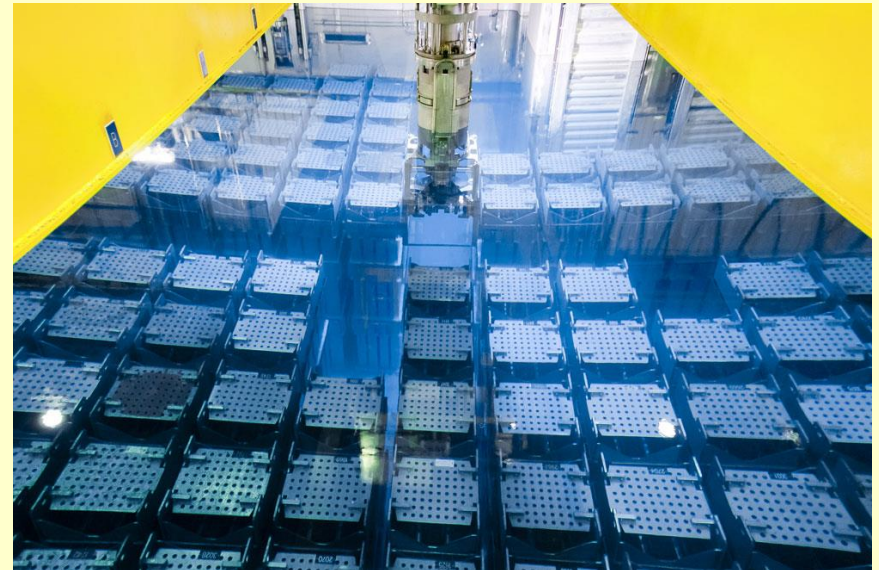
Recyklace – palivo MOX

Využití uranu a plutonia z vyhořelého paliva

Přepřacovací závod – separace uranu a plutonia

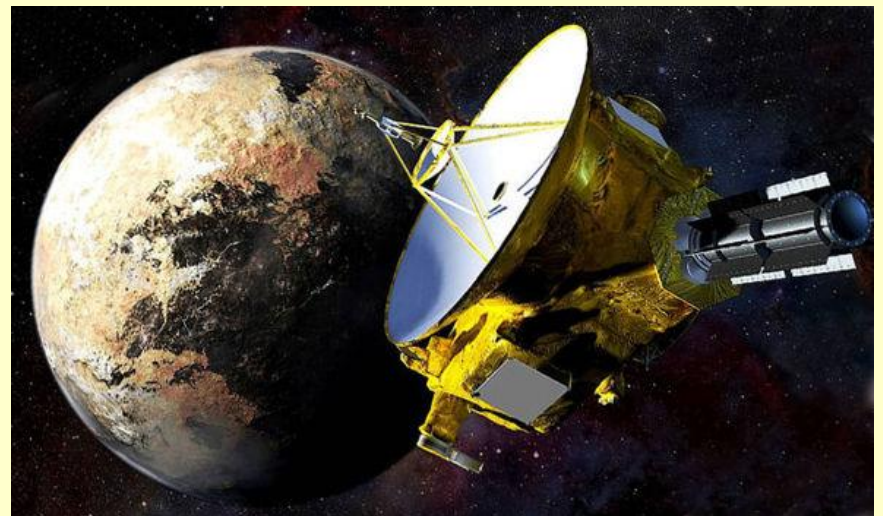
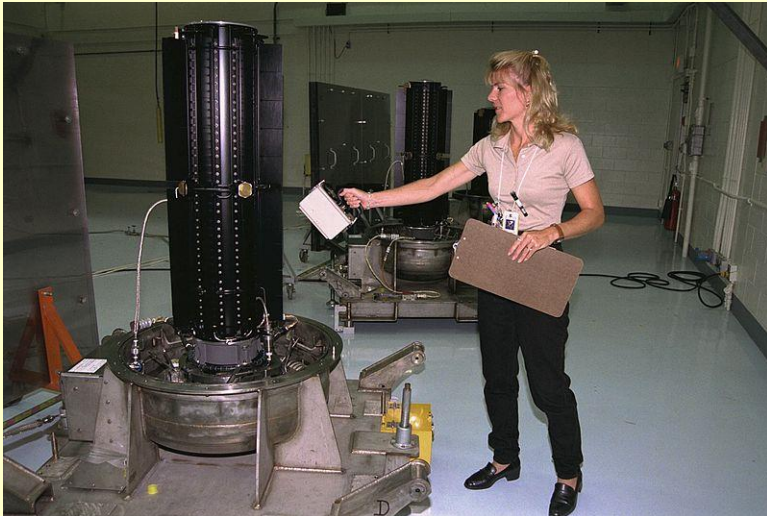
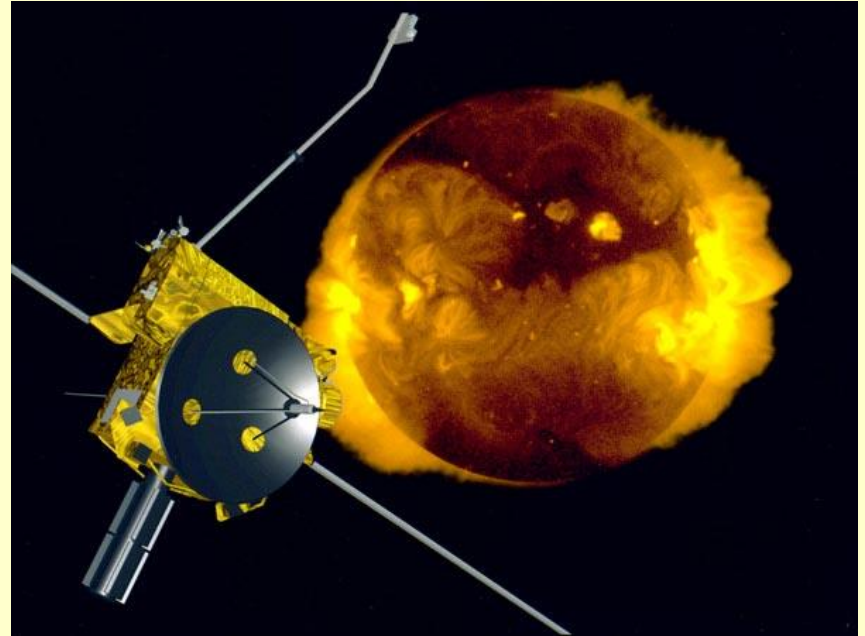
Přepřacování a produkci MOX – Francie, Velká Británie, Rusko

Snížení potřeby čerstvého uranu a zmenšení objemu odpadu

Radionuklidové zdroje pro vesmír – chybí plutonium 238

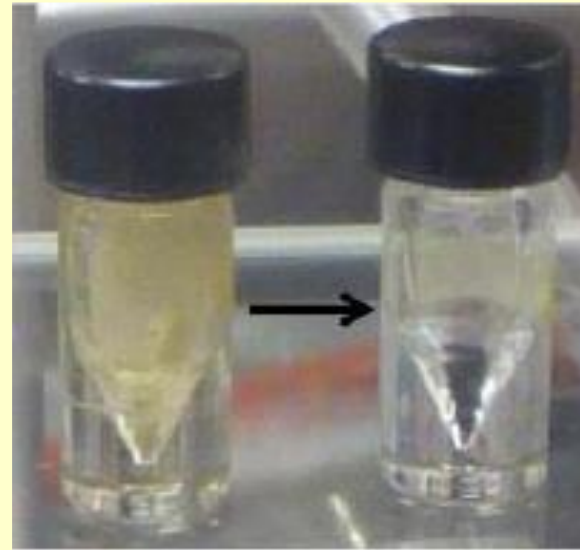
Místo ^{238}Pu použít ^{241}Am z jaderného odpadu

Možnost získat chemickou separací z vyhořelého paliva (starých zásob plutonia)

Výhody: Možnost získání bez speciálního ozařování ve speciálním reaktoru
Pomalejší pokles výkonu

Nevýhody: Téměř 5krát vyšší potřebná hmotnost (5krát nižší aktivita)
Výraznější aktivita gama – nutnost řešit stínění před touto radiací

	plutonium 238	americium 241
poločas rozpadu	87, 7 let	432 let
Nejintenzivnější gama	0,04 %	36 %
Energie gama	43 keV	60 keV
Energie rozpadu:	5,6 MeV	5,6 MeV
Hustota energie	0,54 kW/kg	0,105 kW/kg

Získávání americia 241

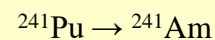

Separované plutonium

Přeprocessing
paliva

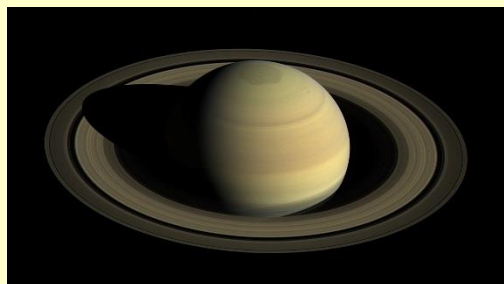
Čas uložení

Čisté plutonium

americium pro vesmír

Chemická
separace
americia

Z plutonií jediné ^{241}Pu se rozpadá beta rozpadem, při rozpadu směsi plutonií tak vzniká pouze izotop americia ^{241}Am ($^{241}\text{Pu} \rightarrow ^{241}\text{Am}$, $T_{1/2} = 14$ let)

Urychlovačem řízené transmutory

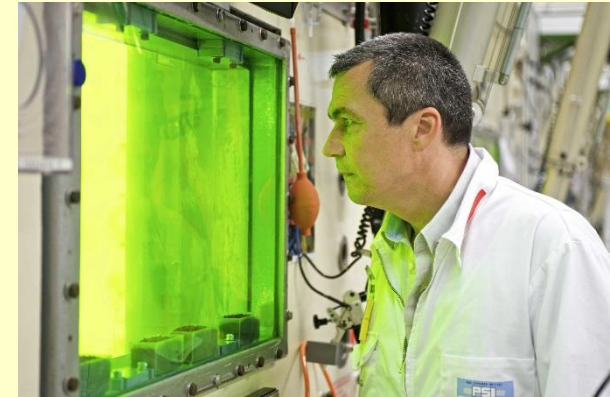
Z čeho se skládá:

- 1) Urychlovač protonů - energie 100 - 1000 MeV
- 2) Terč - olovo, wolfram ...
- 3) Nádoba obsahující systém jaderného odpadu, moderátoru

Nutnost separace stabilních a krátkodobých izotopů

Základní vlastnosti:

- 1) Využívá tříštivých reakcí
- 2) Velmi vysoká hustota neutronů → efektivní transmutace
- 3) Podkritický režim provozu
- 4) Produkce neutronů ve velmi širokém rozmezí energií

Práce na analýze terče Megapie v horkých komorách v PSI

Olověný terč při testech v laboratoři CERN

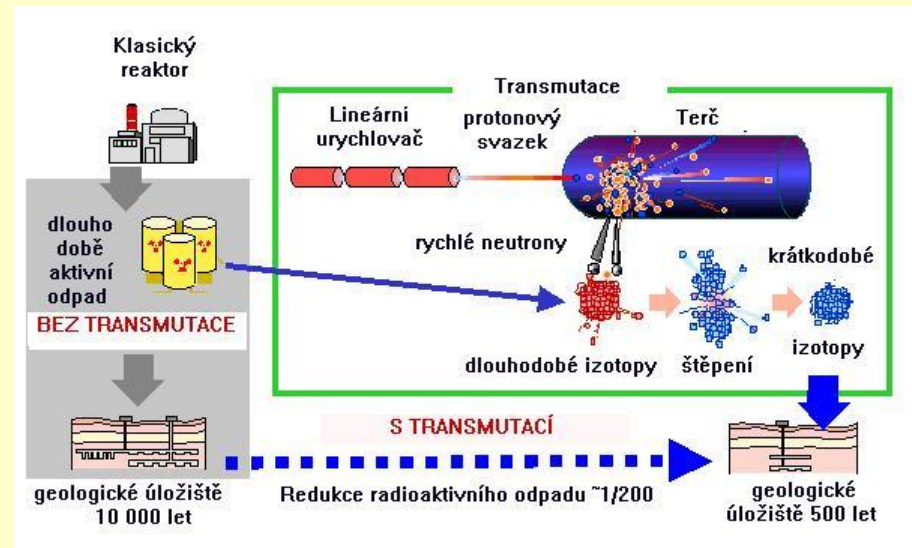

Schéma koncepce urychlovačem řízeného jaderného transmutoru

Termojaderná elektrárna

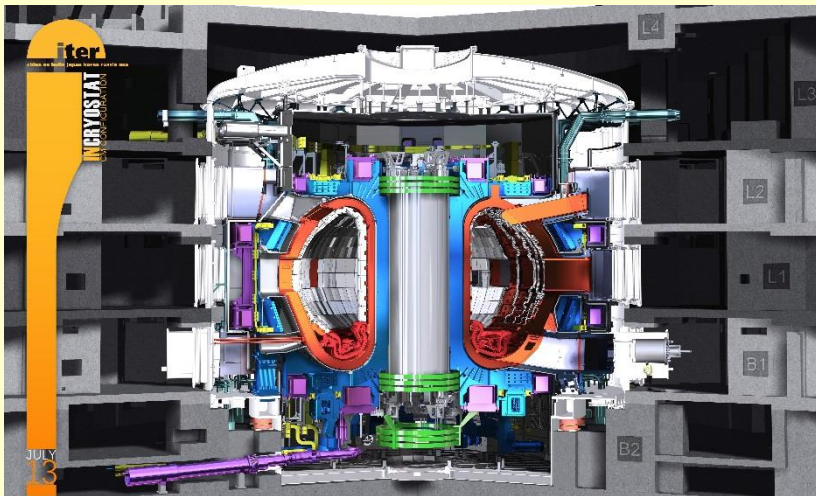
Tokamak **ITER** – první fúzní reaktor, výkon 500 MW, 10krát vyšší než vklad, demonstruje chování plazmy u elektrárny, fúzní reakce deuteria a tritia, testy s produkcí tritia

Současný časový plán: Sestavování a instalace zařízení **2018 – 2025**, první plazma – **2025**, přechod na studium fúzních reakcí d+t -**2035**

Na základě výsledků výzkumů za pomoci ITER (i jeho budování) přechod k reálné elektrárně:

DEMO – první prototyp fúzní elektrárny – i s turbínou a produkcí paliva (tritia) z lithia

Jiné cesty – stelarátor, inerciální udržení NIF (USA) – zatím daleko za tokamaky

Tokamak ITER – produkce 10krát více energie

Jaké možnosti jádro poskytuje?

Jaderná energetika není samospasitelná, ale může být významným zdrojem energie

Efektivní větší zdroj energie minimálně (chlazení) závislý na místních podmínkách
stálý stabilní výkon → **vhodné základní větší zdroje**

U elektřiny by tak podíl mohl být až 70 – 80 % (nemá smysl být větší)

Nahrazení hlavně uhelných elektráren – snížení produkce CO₂

Větší využití v dopravě v případě přechodu na elektromobily a **vodíkové hospodářství**

Teplárny – přechod na menší kompaktní zdroje

Možnost kompaktních malých zdrojů, kde by se neměnilo palivo, ale celá elektrárna

Nutnost vhodné kombinace a doplňování s dalšími zdroji a úsporami

Česko – Dukovany (4 × 500 MW) a Temelín (2 × 1000 MW) – celkem 4000 MW (36 %) úvaha – 2 bloky Temelín a 2 Dukovany (~ 5000 MW) – 60 % elektrické energie

Slovensko - Jaslovské Bohunice (2 bloky 440 MW) a Mochovce (2 bloky 440 MW) - 50% dokončovány – 2 bloky Mochovce (440 MW) , 1 blok Jaslovské Bohunice (~ 1500 MW)

V budoucnu i další elektrárny – podíl na elektřině 70 – 80 %, větší podíl u tepla, vodík

Budovaný plovoucí reaktor (70 MWe)

EPR reaktor

Některé možné energetické scénáře

Scénář 1: Supernízkoemisní – postavení většího počtu jaderných bloků, intenzivní budování obnovitelných zdrojů, úložiště energie ...
Česko by zásadně přispělo ke snížení emisí.
Dnes už velmi nepravděpodobný

Scénář 2: ASEK – poměrně široké rozmezí umožňující optimalizaci podle podmínek, nutnost výstavby jaderných bloků a úspěšný rozvoj obnovitelných zdrojů a ukládání energie

Scénář 3: Druhé Bavorsko – postupný úbytek výkonu v jaderných a uhelných zdrojích, spoléhání na větrné zdroje na severu Německa a plynové zdroje regulující síť u nás i v Německu.
Situace v Bavorsku ukáže, k čemu scénář vede.
Scénář pravděpodobný v případě pokračování současné nečinnosti

Scénář 4: Výpadek Dukovan už v roce 2025 – třeba tlakem Rakouska a Německa – spolu s odstavenými uhelnými bloky ztráta přes 6 GW výkonu.
V případě nečinnosti a cestě k Bavorskému scénáři povede k velkým nárokům na regulaci a import elektřiny.

Je třeba nalézt optimum a ve všech scénářích zajistit bezpečné fungování našeho energetické – výzva pro všechny související obory

Závěr

- 1) Jaderná energetika prokázala možnost velice efektivního přechodu k nízkoemisní elektroenergetice (Francie, Švédsko, Ontario, ...)
- 2) Problémy spojené s velikostí těchto zdrojů a citlivostí na společenskou podporu
- 3) Zatím otevřená otázka úspěšnosti přechodu k reaktorům III. generace (splnění očekávání z hlediska efektivity výstavby a provozu). K tomu potřeba i dostatek budovaných jednotek a kontinuita. Nejlépe na tom je VVER1200 a zatím i APR1400.
- 4) Velký potenciál v malých modulárních reaktorech, potřeba vyvinout kompaktní model s masovou výrobou (klasické i inovativní typy)
- 5) Pro udržitelné využívání jaderné energie nutné reaktory IV. generace, nejdále jsou sodíkem a olovem chlazené a vysokoteplotní chlazené plynem
- 6) Urychlovačem řízené transmutory a fúze – velký potenciál, ale komerční realizace zatím dost vzdálená – velká synergie mezi popsányi oblastmi
- 7) Míru využívání jádra silně ovlivní reálná míra vlivu emisí CO₂ a nutnost je potlačit

